

УДК 811.111:37.011.3-051

DOI: 10.26565/2227-8877-2021-93-11

Оцінювання професійної компетенції учителя іноземної мови

Свердлова І. О.

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри методики та практики викладання іноземної мов
Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна;

e-mail: iryna.sverdlova@karazin.ua; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0725-4818>;

GOOGLE SCHOLAR: https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=new_profile&hl=uk;

RESEARCH GATE: https://www.researchgate.net/profile/Iryna_Sverdlova

Рубцова М. А.

старший викладач кафедри методики та практики викладання іноземної мови Харківського національного
університету ім. В. Н. Каразіна;

e-mail: maryna.rubtsova@karazin.ua; ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9643-5428>;

GOOGLE SCHOLAR: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=tmrPgCEAAAJ>

RESEARCH GATE: https://www.researchgate.net/profile/Maryna_Rubtsova

(Харків)

Стаття присвячена вивченню проблеми оцінювання професійної діяльності вчителя іноземної мови. Автори констатують, що серед методистів не існує єдиного тлумачення понять «компетентність» і «компетенція», відсутні єдині підходи щодо об'єктивної та повної оцінки роботи вчителя. Враховуючи дані останніх досліджень, зроблено висновок, що проблема може бути вирішена в рамках компетентнісного підходу. Показано, що компетентність являється ширшим поняттям, яке включає в себе набір певних компетенцій. В структуру компетентності входять не тільки традиційні знання, уміння та навички, але і особистісно-ціннісні характеристики людини, які також мають стати об'єктом оцінювання професійної діяльності вчителів. Розглянуто поняття «компетентність вчителя» і виділені її складові, до яких належать професійна, соціальна, особистісна та педагогічна компетенції. Досліджено зміст кожної компетенції. Виходячи з пріоритетів, виділених студентами, для розробки стандартів оцінювання роботи вчителя обрано професійну компетенцію, зокрема один аспект, – володіння прийомами викладання іноземних мов. Встановлено, що володіння прийомами викладання включає наступні вміння: формулювати і реалізовувати ціль навчання; створювати мотиваційну базу; планувати урок; проводити урок; контролювати і оцінювати досягнення учнів. Розроблено п'ять стандартів оцінювання роботи вчителя в рамках професійної компетенції. Кожний стандарт включає індикатор – набір характеристик, які дозволяють зробити висновок щодо приналежності до певної компетенції, та градуйовану систему оцінювання кожної компетенції. Проведено анкетування вчителів шкіл з метою встановлення, чи виявляються виділені характеристики зрозумілими з точки зору їх змістовності. Виявлено, що питання, які пов'язані з системами вправ, прийоми активного навчання та формуванням навичок критичного мислення, потребують розширеного уточнення. Зроблено висновок, що усвідомлення підходів щодо оцінювання професійної роботи викликає у вчителів інтерес та позитивне ставлення до проблеми в цілому. З метою перевірки ефективності розроблених стандартів заплановано проведення експериментального дослідження.

Ключові слова: вчитель, компетентність, компетенція, стандарт оцінювання.

Sverdlova I., Rubtsova M. Assessment of a Language Teacher's Professional Competence. The intent of the article is to study approaches that could be used to assess a language teacher's professional competence. The authors state that authorities often do not distinguish the concepts "competence" and "competency", and there is no one unique approach for assessing teachers' work. We showed that the problem could be investigated within the frames of a competency-based approach. The term competence is wider than competence, and it embraces not only the sub-competencies, such as micro and macro skills, but *personal*

qualities, which should also become the object of assessment. The following competencies of a teacher's competency were distinguished: professional, social, personal, and pedagogical. For designing assessment standards, we dwelt on a teaching skills competence, which is a complex combination of the following abilities: the ability to formulate and realize lesson goals; motivate students; plan a lesson; conduct a lesson; control and evaluate students' achievements. Five standards for assessing teachers' professional competence were proposed. Each standard includes an indicator, which gives competence characteristics, and a grading scale. A survey was conducted among the teachers of secondary schools. Its purpose was to get teachers' opinion on the content of the standards. We found out that the issues concerning sets of exercises, active learning techniques, critical thinking need more detailed explanation. The following conclusion was drawn. The problem of assessment of teachers' competency is urgent nowadays; and teachers do really need the assessment professional development guide. With the purpose of measuring the effectiveness of the designed standards, the experiment is planned.

Key words: assessment standard, competence, competency, teacher.

1. ВСТУП

Оцінка педагогічної компетентності вчителя іноземної мови належить до найменш висвітлених тем в методиці викладання. Проблема безпосередньо пов'язана зі зміною освітньої парадигми. Актуальним для закладів вищої освіти стає перегляд та переформатування навчальних програм з урахуванням особливостей викладання певної дисципліни.

Майбутні вчителі іноземної мови мають бути своєчасно ознайомлені з колом проблем, з якими стикається вчитель в повсякденній роботі; методами та прийомами усунення можливих ускладнень; а також з критеріями оцінювання їх професійної діяльності. Потреба в об'єктивній оцінці роботи вчителя виникає не тільки в ході атестації, але і в повсякденному шкільному житті. Всі суб'єкти навчальної діяльності (учні, батьки, адміністрація школи, інші контролюючі органи) повинні мати єдині критерії оцінювання будь-якої роботи, в тому числі і роботи вчителя [9]. Спостереження за навчальним процесом у загальноосвітній школі дає підставу констатувати, що незважаючи на наявність регламентних документів, оцінка роботи вчителя часто має суб'єктивний характер, а серед вчителів немає чіткого розуміння змісту та критеріїв оцінювання їх професійної діяльності. Назріла необхідність розробки уніфікованих стандартів оцінювання роботи вчителя, які б включали не тільки дескриптори компетенцій вчителя, але й кількісні показники їх ефективності. Перелічені фактори зумовлюють а к т у а л ь н і с т ь вибраної теми.

М е т а статті – висвітлити дидактичний потенціал компетентного підходу щодо розробки стандартів оцінювання роботи вчителя іноземної мови. Відповідно, в роботі вирішуються наступні завдання: 1) диференціюються поняття «компетентність» і «компетенція»; 2) розглядаються складові педагогічної компетентності та професійної компетенції; 3) розробляються стандарти оцінювання однієї з складових професійної компетенції – «володіння прийомами викладання»; 4) проводиться опитування вчителів щодо формату та змісту розроблених стандартів.

2. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Одним із можливих шляхів вирішення проблеми є розробка стандартів оцінювання роботи вчителя в рамках компетентного підходу, який представляє собою сукупність загальних принципів визначення цілей освіти, відбору змісту освіти, організації навчального процесу і оцінки навчальних результатів [5]. Засновником компетентного підходу вважають Аристотеля. В сучасному світі компетентність як стратегія розвитку системи освіти (Competency-Based Teacher Education) була запропонована американськими дослідниками в 80-х роках минулого століття.

Для розробки стандартів оцінювання роботи вчителя необхідно диференціювати такі поняття як «компетенція» і «компетентність». Деякі дослідники [6] розглядають компетенцію як предметну область, в якій індивід добре обізнаний і проявляє готовність до виконання діяльності, а компетентність – як інтегровану характеристику якостей особи, яка є результатом підготовки випускника для виконання діяльності в певних областях. Інші [3] стверджують, що компетентність – те, що людина уміє, знає; а компетенція – круг прав і повноважень, у рамках яких людина повинна уміти і знати те, що вимагається. М. А. Чошанов [12] вважає, що компетентність – не тільки сукупність знань, але й постійне прагнення до їх оновлення, використання в певних умовах; це гнучкість і критичність мислення, здатність вибрати найбільш оптимальні і ефективні рішення і відкидати помилкові. А. В. Хуторской [11] відмічає, що компетентність – це володіння людиною відповідною компетенцією. Таким чином, компетентність розглядається як «інтегрована характеристика якостей», «те, що людина уміє, знає», «сукупність знань», «володіння компетенцією», а компетенція як «предметна область», «круг повноважень», «сукупність знань, критичність мислення». Зі сказаного вище можна зробити висновок, що різні автори часто надають одне й те ж тлумачення різним термінам. Немає також чіткого визначення терміну «педагогічна компетентність». Як синонімічні вживаються терміни «професійна компетентність» [4] та «психолого-педагогічна компетентність» [7]. М. Сологор [10] відмічає, що професійна

компетентність вчителя іноземної мови, будучи інтегральною властивістю особистості, виявляється в сукупності таких компетенцій, як: професійна (дидактична, психологічна, методична); лінгвістична (філологічна); комунікативна; інформаційна; соціокультурна; проектна та рефлексивна.

В національній рамці кваліфікацій компетентність розглядається як динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність [8]. Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства затвердило професійний стандарт, який втілює сучасний підхід до визначення переліку та опису загальних і професійних компетентностей вчителя. До загальних компетентностей увійшли громадянська, соціальна, культурна, лідерська та підприємницька. До переліку професійних компетентностей увійшли: мовно-комунікативна; предметно-методична; інформаційно-цифрова; психологічна; емоційно-етична; педагогічне партнерство; інклюзивна; здоров'язбережувальна; проєктувальна; прогностична; організаційна; оцінювально-аналітична; інноваційна; рефлексивна; здатність до навчання впродовж життя [1].

Отже, в англійській мові існують два терміни – “competency” і “competence”, які у повсякденному житті однаково перекладаються на українську мову як «компетентність», «компетенція». Але, існує точка зору [2; 13], що для визначення професійної сфери діяльності більш доцільним є вживання терміну «competency» в значенні «компетентність», а «competence» – в значенні «компетенція». Компетентність являється ширшим поняттям, яке включає в себе набір певних компетенцій. Виділяють наступні компетенції вчителя [13]:

1. Професійну.

- a) знання по спеціальності (subject knowledge);
- b) знання учнів/студентів (knowledge of learners);
- c) володіння прийомами викладання (teaching skills);
- d) знання програм/програмних вимог (curriculum knowledge);
- e) знання шкільного середовища (knowledge of environment).

2. Соціальну.

- a) вміння управляти собою (self management);
- b) вміння співробітничати та працювати в колективі (relationship management);
- c) здатність бути соціально відповідальним (social awareness);
- d) здатність до прийняття відповідальних рішень (responsible decision making).

3. Особистісну.

- a) вміння бути здатним мати «своє я» (knowledge of self);
- b) вміння бути готовим до самооцінки (self esteem);

c) готовність приймати різні точки зору (control belief).

4. Педагогічну.

- a) комунікативну (communicative competence);
- b) соціо-культурну (socio-cultural competence);
- c) здатність до наукових досліджень (action research competence);
- d) знання інформаційних технологій (competence of information).

На наш погляд, описаний вище підхід найбільше відповідає вимогам дефініції «компетентність вчителя», а запропонована структура надає практичну можливість розробити значимі для вчителя стандарти оцінювання професійної діяльності. Опитування студентів показало, що найбільш значущою для них є професійна компетенція, далі йшли особистісна та соціальна [14].

3. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Для розробки стандартів оцінювання роботи вчителя та подальшої перевірки їх валідності була вибрана професійна компетенція. Оскільки до її складу входять п'ять характеристик, було вирішено вибрати одну, яка безпосередньо пов'язана з курсом «Методика викладання іноземних мов в ЗОШ», – володіння прийомами викладання іноземних мов. Володіння прийомами викладання включає наступні вміння [2]:

- формулювати і реалізовувати ціль навчання;
- створювати мотиваційну базу;
- планувати урок;
- проводити урок;
- контролювати та оцінювати досягнення учнів.

Таким чином, саме в рамках вказаних вище вмінь були розроблені стандарти для оцінювання професійної компетенції вчителя, які надані в таблицях 1–5.

Третій стандарт пов'язаний з плануванням уроку. При плануванні уроку вчитель має враховувати тип та логіку уроку з іноземної мови. Згідно досліджень, можна виділити три типи уроків з іноземної мови:

- a) уроки, що спрямовані на формування навичок (лексичних, граматичних, фонетичних, тощо);
- b) уроки, що спрямовані на оволодіння видами мовленнєвої діяльності (читанням, говорінням, аудіюванням, письмом);
- c) комбіновані уроки, що спрямовані на взаємопов'язане оволодіння знаннями, навичками та вміннями в рамках одного уроку.

Логіку уроку іноземної мови складають:

- a) цілеспрямованість (співвіднесена усіх компонентів уроку з провідною ціллю);
- b) цілісність (співмірність усіх компонентів уроку, їх підлеглість один одному);
- c) динаміка (послідовність виконання вправ відповідно до стадій засвоєння мовного матеріалу);
- d) зв'язність (змістовна єдність і послідовність матеріалу).

Таблиця 1

Перший стандарт: «Формулювання цілей уроку»

Оцінка	Індикатор
відмінно	Вчитель чітко формулює і реалізує на занятті практичну, освітню, розвиваючу та виховну цілі.
добре	Вчитель формулює і реалізує на занятті не менш трьох цілей (практична – обов’язкова).
задовільно	Вчитель формулює і реалізує на занятті не менш двох цілей (практична – обов’язкова).

Таблиця 2

Другий стандарт: «Створення мотивації»

(«часто» – менш, ніж у 70%,
«інколи» – менше, ніж у 30%).

Індикатор		
Вчитель 1. враховує вікові та психологічні особливості учнів; 2. відмічає успіхи учнів; 3. створює умови для подолання учнями труднощів і невдач.		
Оцінка		
зазвичай	часто	інколи
відмінно	добре	задовільно

Таблиця 3

Третій стандарт: «Планування уроку»

Оцінка	Індикатор
відмінно	<ul style="list-style-type: none"> ➤ сформульована практична ціль відповідає типу уроку; ➤ послідовність запропонованих учням вправ відповідає етапам формування відповідної навички /вміння; ➤ кількість вправ є достатньою для успішного формування навички/вміння; ➤ вчитель використовує різноманітні комунікативні вправи на фінальному етапі формування навички/вміння.
добре	<ul style="list-style-type: none"> ➤ сформульована практична ціль відповідає типу уроку; ➤ послідовність запропонованих учням вправ відповідає етапам формування відповідної навички /вміння; ➤ кількість вправ є достатньою для успішного формування навички/вміння;
задовільно	<ul style="list-style-type: none"> ➤ сформульована практична ціль відповідає типу уроку; ➤ кількість вправ є достатньою для формування навички/вміння.

Таблиця 4

Четвертий стандарт: «Проведення уроку»

Оцінка	Індикатор
відмінно	<p>Вчитель:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ використовує методи активного навчання; ➤ застосовує поєднання фронтальної групової, парної та індивідуальної роботи; ➤ готує ретельний регламент для кожної активності; ➤ спрямовує ефективну діяльність учнів; ➤ ставить питання, що активізують мислення, та питання високого рівня; ➤ пристосовує класну кімнату для потреб уроку.
добре	<p>(обов’язковий). Вчитель:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ використовує прийоми активного навчання; ➤ застосовує поєднання фронтальної групової, парної та індивідуальної роботи; ➤ ставить питання, що активізують мислення, та питання високого рівня.
задовільно	<p>(обов’язковий). Вчитель:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ частково використовує прийоми активного навчання; ➤ застосовує поєднання фронтальної групової, парної та індивідуальної роботи.

Таблиця 5

П’ятий стандарт: «Контроль і оцінка»

Оцінка	Індикатор
відмінно	<ul style="list-style-type: none"> ➤ учні ознайомлені з вимогами щодо оцінювання різних видів робіт і критеріями оцінювання; ➤ вчитель: <ul style="list-style-type: none"> • об’єктивно оцінює роботу кожного учня; • доброзичливо і тактично аргументує оцінку кожного учня; • володіє різноманітними прийомами оцінювання навчальної діяльності учнів; • систематично проводить контроль та інформує учнів про досягнення.
добре	<p>(обов’язковий)</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ учні ознайомлені з вимогами щодо оцінювання різних видів робіт і критеріями оцінювання; ➤ вчитель: <ul style="list-style-type: none"> • об’єктивно оцінює роботу кожного учня; • доброзичливо і тактично аргументує оцінку кожного учня; • систематично проводить контроль та інформує учнів про досягнення.
задовільно	<p>(обов’язковий)</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ учні ознайомлені з вимогами щодо оцінювання різних видів робіт і критеріями оцінювання; ➤ вчитель об’єктивно оцінює роботу кожного учня.

Плануючи етапи експериментальної перевірки розроблених стандартів, було вирішено спочатку ознайомити з ними представників адміністрації шкіл та вчителів. В опитуванні прийняли участь 48 вчителів віком від 24 до 63 років, працюючих в 1–11 класах загальноосвітньої школи. Метою опитування було встановлення відношення вчителів щодо формату розроблених стандартів, а також їх готовності прийняти участь у розвідувальному експерименті. Опитування свідчило про позитивне ставлення усіх вчителів щодо можливості отримати об'єктивну оцінку їх діяльності. Однак, виникли питання щодо змісту розроблених стандартів. Вчителі відмітили, що, деякі питання, зокрема четвертого стандарту, потребують уточнення та розширеного пояснення. 87% вчителів хотіли б отримати більше інформації щодо питань послідовності та кількості вправ в процесі формування різних навичок та вмінь; прийомів активного навчання та формування навичок критичного мислення. Отже, було вирішено, що перед початком експерименту доцільним буде надати вчителям теоретичний матеріал, який допоможе знівелювати можливі понятійні труднощі.

4. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Поняття «компетентність» є ширшим за поняття «компетенція». Педагогічна компетентність виявляється в сукупності професійної, соціальної, осо-

бистісної та педагогічної компетенцій, кожна з яких має свою структуру.

При оцінюванні діяльності вчителя найбільш значущою для учнів є професійна компетенція, яка включає знання по спеціальності; знання учнів/студентів; володіння прийомами викладання; знання програм/програмних вимог та шкільного середовища

Однією з складових професійної компетенції є володіння прийомами викладання іноземних мов, яке включає вміння формулювати і реалізовувати ціль навчання; створювати мотиваційну базу; планувати урок; проводити урок; контролювати та оцінювати досягнення учнів. З урахуванням компонентів професійної компетенції було розроблено п'ять стандартів оцінювання, які включали дескриптори вмінь, необхідних для отримання оцінки «відмінно», «добре», «задовільно».

Проведене анкетування вчителів та директорів шкіл свідчило про інтерес до проблеми об'єктивного оцінювання їх професійної роботи. Вчителі висловили також готовність прийняти участь в експериментальній перевірці стандартів за умови усунення окремих проблем, безпосередньо пов'язаних зі знанням теоретичних основ викладання іноземних мов.

Перспективи дослідження стосуються проведення методичного експерименту, а також подальшої розробки стандартів усіх компетенцій, що входять до складу педагогічної компетентності учителя.

ЛІТЕРАТУРА

1. Затверджено профстандарт вчителя початкових класів, вчителя закладу загальної середньої освіти і вчителя з початкової освіти. Відновлено з <https://mon.gov.ua/ua/news/zatverdzheno-profstandart-vchitelya-pochatkovih-klasiv-z-pochatkovoi-osviti>.
2. Зимняя, И. А. (2009). Ключевые компетенции — новая парадигма результата современного образования. *Эксперимент и инновации в школе*, 2, 7–14. Відновлено з <https://cyberleninka.ru/article/n/klyuchevye-kompetentsii-novaya-paradigma-rezultata-obrazovaniya>.
3. Коляда, М. Г. (2006). Загальні принципи педагогічного проектування і діяльнісний підхід до його реалізації. *Проблеми сучасної педагогічної освіти*, 12, 95–101.
4. Костылева, Н. Е. (1997). *Психолого-педагогические условия эффективности управления развитием профессиональной компетентности учителя в процессе гуманизации и демократизации школы*. (Дис. канд. пед. наук). Казанский государственный педагогический университет, Казань.
5. Лебедев, О. Е. (2004). Компетентностный подход в образовании. *Школьные технологи*, 5, 3–12.
6. Лукашенко, М. А. (2009). Профессиональные компетенции руководителя как фактор конкурентоспособности компании. *Современная конкуренция*, 6, 96–105.
7. Митина, Л. М., Вачков, И. В., Грызлова, И. Н., & Кондаков, И. М. (1996). *Проблемы профессиональной социализации личности*. Кемерово : [б. и.].
8. *Національна рамка кваліфікацій*. Відновлено з <https://mon.gov.ua/ua/tag/natsionalna-ramka-kvalifikatsiy>.
9. Сverdlova, I. O. (2020). Оцінювання навчальних досягнень учнів у сучасній школі. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна*, 92, 118–123.
10. Сологор, І. М., Костенко, В. Г., & Знаменська І. В. (2013). Комунікативні стратегії в навчально-педагогічному спілкуванні іноземною мовою: типи та функції. *Світ медицини та біології*, 2(37), 170–173.
11. Хуторской, А. В. (2013). *Компетентностный подход в обучении*. Москва: Эйдос.
12. Чошанов, М. А. (2020). *Инженерия обучающих технологий*. Москва: Лаборатория знаний.
13. Thakur, A., & Shekhawat, M. (2014). The Study of different components of teacher competencies and their effectiveness on student performance. *International Journal of Engineering Research and Technology*, 3(7), 1426–1428.
14. Vijay, K. (2013). The influence of teacher's professional competence on students' achievement. *Journal of Engineering (IOSRJEN)*, 3(11), 12–18.

REFERENCES

1. Choshanov, M. A. (2020). *Inzhenerija obuchajushhij tehnologii [Engineering of teaching technologies]*. Moskva: Laboratorija Znanij Publ. (in Russian)
2. Hutorskoj, A. V. (2013). *Kompetentnostnyj podhod v obuchenii [Competency-based approach in education]*. Moskva: Jeidos Publ. (in Russian)
3. Koliada, M. H. (2006). Zahalni pryntsyppy pedahohichnoho proektuvannia i diialnisnyi pidkhdid do yoho realizatsii [General principles of pedagogical design and activity approach to its implementation]. *Problemy suchasnoi pedahohichnoi osvity [The problems of contemporary education]*, 12, 95–101. (in Ukrainian)
4. Kostyleva, N. E. (1997). *Psihologo-pedagogicheskie uslovija jeffektivnosti upravlenija razvitiem professional'noj kompetentnosti uchitelja v processe gumanizacii i demokratizacii shkoly* (Dis. kand. ped. nauk). [Psychological and pedagogical conditions of the efficient management of a teacher's professional competence in the process of humanization and democratization of school (Pedagogy PhD thesis)]. Kazanskij gosudarstvennyj pedagogicheskij universitet, Kazan'. (in Russian)
5. Lebedev, O. E. (2004). Kompetentnostnyj podhod v obrazovanii [Competency-based approach in education]. *Shkol'nye tehnologii [School Technologies]*, 5, 3–12. (in Russian)
6. Lukashenko, M. A. (2009). Professional'nye kompetencii rukovoditelja kak faktor konkurentosposobnosti kompanii [Professional competencies of a manager as a factor of a company's competitiveness]. *Sovremennaja konkurencija [Present-day competitiveness]*, 6, 96–105. (in Russian)
7. Mitina, L. M., Vachkov, I. V., Gryzlova, I. N., & Kondakov, I. M. (1996). *Problemy professional'noj socializacii lichnosti [The problems of a person's professional specialization]*. Kemerovo: [n. p.]. (in Russian)
8. Natsional'na ramka kvalifikatsij [National qualifications framework]. (n.d.). Retrieved from <https://mon.gov.ua/ua/tag/natsionalna-ramka-kvalifikatsij> (in Ukrainian).
9. Solohor, I. M., Kostenko, V. H., & Znamenska I. V. (2013). Komunikatyvni stratehii v navchalno-pedahohichnomu spilkuvani inozemnoiu movoiu: typy ta funktsii [Communicative strategies for teaching special sciences in foreign language: their types and functions]. *Svit medytsyny ta biologii [Communicative strategies in educational and pedagogical communication in foreign languages: Types and functions]*, 2(37), 170–173. (in Ukrainian)
10. Sverdlova, I. O. (2020). Otsiniuvannia navchalnykh dosiahnen uchniv u suchasni shkoli [Assessment of students' academic achievements in contemporary school]. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu imeni V. N. Karazina [The Journal of V. N. Karazin Kharkiv National University]*, 92, 118–123. (in Ukrainian)
11. Thakur A., & Shekhawat, M. (2014). The study of different components of teacher competencies and their effectiveness on student performance. *International Journal of Engineering Research and Technology*, 3(7), 1426–1428.
12. Vijay, K. (2013). The influence of teacher's professional competence on students' achievement. *Journal of Engineering (IOSR/JEN)*, 3(11), 12–18.
13. *Zatverdzheno profstandart vchytelia pochatkovykh klasiv, vchytelia zakladu zahal'noi seredn'oi osvity i vchytelia z pochatkovoju osvity* [The professional standard for primary, secondary, basic-level teachers was approved]. (n.d.). Retrieved from <https://mon.gov.ua/ua/news/zatverdzheno-profstandart-vchytelya-pochatkovykh-klasiv-vchytelya-zakladu-zagalnoyi-serednoyi-osviti-i-vchytelya-z-pochatkovoyi-osviti>. (in Ukrainian).
14. Zimnjaja, I. A. (2009). Kljuchevye kompetencii — novaja paradigma rezul'tata sovremennogo obrazovaniya [Key competencies – a new paradigm of the result of contemporary education]. *Jeksperiment i innovacii v shkole [Experiment and innovations at school]*, 2, 7–14. Retrieved from <https://cyberleninka.ru/article/n/kljuchevye-kompetentsii-novaya-paradigma-rezultata-obrazovaniya>. (in Russian)

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

Iryna Sverdlova – Associate Professor at the Department of Teaching Methods and English Language Practice of V. N. Karazin Kharkiv National University; e-mail: iryna.sverdlova@karazin.ua; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0725-4818>; GOOGLE SCHOLAR: https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=new_profile&hl=uk; RESEARCH GATE: https://www.researchgate.net/profile/Iryna_Sverdlova

Maryna Rubtsova – Senior Lecturer at the Department of Teaching Methods and English Language Practice of V. N. Karazin Kharkiv National University; e-mail: maryna.rubtsova@karazin.ua; ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9643-5428>; GOOGLE SCHOLAR: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=tmrPgCEAAAAJ>; RESEARCH GATE: https://www.researchgate.net/profile/Maryna_Rubtsova